

Kulturutskottets betänkande

1978/79: 20

med anledning av propositionen 1978/79: 100 såvitt gäller medelsanvisningen till radio och television m. m. jämte motioner

1. **Radio och television.** Regeringen har i propositionen 1978/79: 100, bilaga 12 (utbildningsdepartementet), s. 95—112, föreslagit riksdagen *dels* att antaga i propositionen framlagda förslag till
 1. lag om ändring i radiolagen (1966: 755),
 2. lag om ändring i lagen (1978: 478) om avgift för innehav av televisionsmottagare, *dels* att
 3. godkänna i propositionen angivna förslag till medelsberäkningar för den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten,
 4. godkänna i propositionen angivet förslag till medelsberäkning för radionämndens verksamhet.

Medelsberäkningen i propositionen innebär för den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten att för Sveriges Radios investeringar beräknas 76,5 milj. kr. och för dess driftkostnader 1 005,6 milj. kr. Sistnämnda belopp utgår från ett genomsnittligt prisläge 1977/78 med hänsyn till genomsnittlig förändring av konsumentprisindex (KPI) 1976/77—1977/78. Eventuella förändringar i konsumentprisindex därefter kommer automatiskt att påverka medelstillsdelningen. De angivna beloppen ligger 65,5 milj. kr. resp. 57,0 milj. kr. lägre än vad som begärts i de till utbildningsdepartementet ingivna anslagsframställningarna.

I den för driftkostnader beräknade medelstillsdelningen ligger enligt propositionen en resursförstärkning för programverksamheten nästa budgetår om 50,0 milj. kr. Det förutsätts att detta skall möjliggöra en fortsatt utbyggnad av den regionala riksprogramproduktionen samt igångsättning av regional TV-verksamhet i ytterligare en region. En betydande del av resursförstärkningen bör också — enligt propositionen — kunna användas i programproduktionen i kvalitetshöjande syfte.

Behållningen i rundradiorörelsens fond beräknas vid innevarande budgetårs utgång uppgå till ca 256 milj. kr. Avgifts- och ränteintäkter under budgetåret 1979/80 uppskattas till 1 440 milj. kr., medan utgifterna — om man utgår från en årlig ökning av KPI med 6 procent — uppskattas till ca 1 502 milj. kr. Rörclsen skulle då uppvisa ett underskott av ca 62 milj. kr. och fondbehållningen vid utgången av budgetåret 1979/80 vara 194 milj. kr. Därvid har inte räknats med de kostnader för byggnadsstyrelsens investeringar i radio- och TV-hus som tas upp i ett senare sammanhang.

Mottagaravgifterna bör enligt propositionen vara oförändrade under det kommande budgetåret.

De framlagda lagförslagen innebär att straffansvar införs för den som använder mottagare på sådant sätt att mottagning på andra platser störs, resp. för innehavare av svart/vit televisionsmottagare som underlåter att anmäla innehav av färgmottagare då sådan anskaffas.

Lagförslagen är följande.

1 Förslag till

Lag om ändring i radiolagen (1966: 755)

Härigenom föreskrivs i fråga om radiolagen (1966: 755)¹
dels att 3 och 11 §§ skall ha nedan angivna lydelse,
dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 3 a §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Mottagare får innehas och användas av var och en. Om avgift för innehav av mottagare finnas bestämmelser i lagen (1978: 478) om avgift för innehav av televisionsmottagare.

Den som i mottagare har avlyssnat telefonsamtal, telegram eller annat telemeddelande får ej obehörigen föra detta vidare.

Mottagare får inte användas på sådant sätt att mottagning på andra platser störs.

Anordning, som automatiskt registrerar innehållet i radio- eller trådsändning, får användas tillsammans med mottagaren endast om regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer medger det i särskilt fall. Sådant medgivande krävs dock ej om registreringen avser sändning som uppenbarligen är avsedd för allmänheten.

Bestämmelserna i denna paragraf om mottagare avse även återgivningsanordning som är ansluten till mottagaren. Bestämmelserna i paragrafen gälla ej navigeringsmottagare.

¹ Lagen omtryckt 1972: 240.

² Senaste lydelse 1978: 476.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §

Den som i mottagare har avlyssnat telefonsamtal, telegram eller annat telemeddelande får ej obehörigen föra detta vidare.

Anordning, som automatiskt registrerar innehållet i radio- eller trådsändning, får användas tillsammans med mottagaren endast om regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer medger det i särskilt fall. Sådant medgivande krävs dock ej om registreringen avser sändning som uppenbarligen är avsedd för allmänheten.

Bestämmelserna i denna paragraf om mottagare avse även återgivningsanordning som är ansluten till mottagaren. Bestämmelserna i paragrafen gälla ej navigeringsmottagare.

11 §³

Till böter dömes den som

1. underlåter att fullgöra anmälningsskyldighet som avses i 9 § första eller andra stycket, eller

2. uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar ofullständig eller oriktig uppgift i anmälan som avses i 9 § första eller andra stycket, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Till böter, högst femhundra kronor, dömes den som bryter mot föreskrifterna i 3 § andra eller tredje stycket. Detsamma gäller den som vid fullgörande av uppgiftsskyldighet som avses i 9 § tredje stycket uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Till böter, högst femhundra kronor, dömes den som bryter mot föreskrifterna i 3 § andra stycket eller 3 a § första eller andra stycket. Detsamma gäller den som vid fullgörande av uppgiftsskyldighet som avses i 9 § tredje stycket uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

³ Senaste lydelse 1978: 476.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1978: 478) om avgift för innehav av televi- sionsmottagare

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1978: 478) om avgift för innehav av televi-
sionsmottagare skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Innehav av televi-
sionsmottagare
skall anmälas till myndighet som
avses i 1 § tredje stycket. Myndig-
heten får medge undantag från
anmälningsskyldigheten.

Innehav av televi-
sionsmottagare
skall anmälas till myndighet som
avses i 1 § tredje stycket. *Den som
anskaffar televi-
sionsmottagare av-
sedd för fjärrmottagning skall göra
anmälan därom oavsett att allmän
mottagaravgift erlagts.* Myndighe-
ten får medge undantag från an-
mälningsskyldigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

Motionerna

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna

1978/79: 436 av Gunnar Johansson m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen
som sin mening uttalar att Sveriges Radio och TV vid sina sändningar
bör använda ett vårdat språk och undvika svordomar, förråande och
stötande uttryck samt särskilt beakta detta vid sändningar som vänder
sig till barn och ungdom,

1978/79: 437 av Göthe Knutson (m) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär att en granskning sker be-
träffande Sveriges lokalradios utnyttjande av dagstidningarnas innehåll
samt skyldigheten att uppge varifrån nyheten hämtats,

2. att riksdagen hos regeringen begär att Sveriges lokalradio ges upp-
drag att, om möjligt inom ramen för gällande radiolag och avtal, låta
tidningar på lokalradioorten själva svara för nyhetsuppläsningarna,

1978/79: 895 av Georg Andersson m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen
beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen
anförs om lokalradion,

1978/79: 898 av Yvonne Hedvall m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen
som sin mening uttalar att Sveriges Radio i högre grad än nu bör till-
godose de krav på objektivitet, saklighet och kvalitet som måste ställas
på de program som visas för barn och ungdom,

1978/79: 905 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen anger nya riktlinjer för SR-koncernens organisation och utbyggnad, innebärande att

a. moderbolaget ges övergripande ansvar för verksamheten och utökade funktioner och befogenheter bl. a. genom att koncerngemensamma operativa organ förläggs dit,

b. utbyggnaden av regional-TV efter utbyggnaden i Norrköping uppskjuts till nästa avtalsperiod,

c. kvalitetshöjning genom ökad inhemsk teater- och underhållningsproduktion, mer genomarbetade kultur- och samhällsprogram m. m. prioriteras och skall ske med tillvaratagande av resurser i Stockholm, vars sändningstid inte minskas,

d. riksradiation får en fungerande distriktsorganisation,

e. lokalradiation ges ökade resurser, bl. a. till bandverkstäder,

2. att riksdagen beslutar att ett avtal för hela koncernen skall slutas mellan staten och SR med riktlinjer som innebär att

a. kravet på opartiskhet i programverksamheten skall gälla det totala utbudet,

b. yttrandefriheten i rundradiation skall gälla lika för alla,

c. demokratistadgandet bibehåller sin hävdvunna innebörd men med tillämplighet också på jämlikhet mellan könen och andra jämlikhetsfrågor,

3. att riksdagen beslutar att 57 milj. kr. får tas i anspråk ur radiofonden utöver regeringens förslag,

4. att riksdagen hos regeringen anhåller om en utredning som på sikt skall se över finansieringsfrågan för radio och televisionen,

1978/79: 946 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande fortlöpande lokal och regional trafikinformation via samtliga lokalradiostationer i Sverige,

1978/79: 1291 av Ingrid Diesen m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen med anledning av budgetpropositionen, avsnittet rörande Sveriges Radio, uttalar att regionaltelevisionen successivt skall byggas ut under avtalsperioden så att vid dennas slut samtliga distrikt har egna regional-TV-sändningar,

1978/79: 1292 av Anna Eliasson m. fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening uttalar att det resurstillskott som ställs till Sveriges Radios förfogande för budgetåret 1979/80 skall kunna utnyttjas även för förstärkta insatser för invandrarna,

1978/79: 1296 av Kerstin Göthberg m. fl. (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att 15 milj. kr. får tas i anspråk ur radiofonden utöver regeringens förslag,

1978/79: 1300 av Rolf Hagel (apk) och Alf Lövenborg (apk) vari yrkas att riksdagen hemställer hos regeringen

1. att åtgärder vidtas för att befria dem som enbart har folkpensionsinkomst och motsvarande från avgifter för radio- och TV-innehav,
2. att frågan om total avgiftsbefrielse för alla radio- och TV-innehavare och avgifternas ersättande med skattemedel utreds,

1978/79: 1310 av Sven Johansson m. fl. (c, m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att andelen kyrkliga och kulturbetonade program inom Sveriges Radios verksamhets ramar bör ökas väsentligt samt att nämnda programinslag bör ökas i barn- och ungdomsprogrammen,

1978/79: 1312 av Bernt Nilsson m. fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen anhåller om en utvärdering av lokalradions insatser i Skåne och sydöstra Sverige i samband med snöovädet i januari i år,
2. att riksdagen beslutar att den i propositionen 1978/79: 100, avsnittet Radio och television, föreslagna resursförstärkningen på 50 milj. kr. för drift och 76,5 milj. kr. för investeringar till betydande del skall användas för upprustning av lokalradion,
3. att de olika lokalradiosändarna skall göras likvärdiga i hela landet,

1978/79: 1849 av Tage Adolfsson (m) vari yrkas att riksdagen uttalar att Radio/TV:s licensavgifter behålls oförändrade tills vidare,

1978/79: 1850 av Hans Alsén m. fl. (s, c, m, fp, vpk) vari yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om åtgärder som skapar tillfredsställande sändningsförhållanden för Radio Uppland,

1978/79: 1856 av Sven Johansson (c) och Bertil Johansson (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om en framställning till Sveriges Radio/TV om utökning av textade program i TV,

1978/79: 1859 av Tyra Johansson (s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om att möjligheterna utreds för utformandet av en TV-kampanj i syfte att bilda opinion mot att det utbredda alkoholbruket utgör så stor del av kulturmönstret i landet,

1978/79: 1861 av Essen Lindahl m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som anförs i motionen,

1978/79: 1864 av Tore Nilsson (m) och Per Petersson (m) vari yrkas att riksdagen måtte uttala att församlingsgudstjänst bör sändas i TV varje söndag,

1978/79: 1877 av Olle Svensson (s) och Ingrid Ludvigsson (s) vari yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om en prioritering av utbyggnaden av lokalradion framför en satsning på regional-TV,

1978/79: 2151 av Rolf Hagel (apk) och Alf Lövenborg (apk) vari, såvitt nu är i fråga — med hänvisning till vad som anförts i motionen 1978/79: 2148 — yrkas att riksdagen hemställer hos regeringen att staten ålägger massmedieföretagen att öppna en kanal för invandrarprogram och att tillfredsställa de spansktalande invandrarernas behov av ökat radioprogram samt att i TV-verksamheten förstärka invandrarredaktionernas resurser (yrkande 2).

Som stöd för de motionsvis framförda yrkandena har anförts i huvudsak följande.

Motionen 1978/79: 436 av Gunnar Johansson m. fl. (m) om språket i radio och TV-utsändningar.

TV:s programutbud är i vad avser innehåll och språkbruk attityd- och opinionsskapande på ett sätt som tittaren inte alltid inser. Denna påverkan gäller framför allt barn och ungdom som ofta tar intryck av TV:s jargong och stilbildning. Det är därför desto mer beklämmande att TV:s språkbruk förslappats och i många program framstår som nyanslöst och andefattigt. Användningen av svordomar tenderar att öka, något som tyder på bristande respekt för andliga, kulturella och språkliga värden. Ett monopolföretag som Sveriges Radio måste besinna sitt ansvar på denna punkt. Det är högst angeläget att Sveriges riksdag fördömer sådant språkbruk i radio och TV som kan betecknas som vanhedrande, förråande eller stötande.

Motionen 1978/79: 437 av Göthe Knutson (m) om lokalradions utnyttjande av dagspressen.

Från dagspressens sida anmärker man i åtminstone några av lokalradioområdena på att lokalradion i så stor utsträckning läser nyheter ur de lokala tidningarna. På många håll inom dagspressen upplever man detta som ett otillbörligt snyltande, för att inte säga "stöld" från lokalradions sida. Det anses visserligen att "nyheten är fri", men det borde vara diskutabelt att ett nyhetsmedium mer eller mindre helt bär upp sina nyhetssändningar på innehållet i andra och delvis konkurrerande nyhetsmedier. Förhållandet bör bli föremål för juridisk prövning.

Det finns också anledning att betrakta lokalradions högläsning ur tidningarna från pressetiska synpunkter. Lokalradion bör, liksom riksradiion och televisionen i samma situation, klart och tydligt ange ur vilken tidning man hämtar de nyheter och andra programinslag som dagspressen får stå till tjänst med. Detta borde vara självklart på varje lokal-

radiostation, men på en del håll är så inte fallet. Ännu mer anmärkningsvärt blir det när lokalradion citerar en av flera tidningar även om den citerade tidningen inte är ensam om de nyheter som läses upp. Det finns en god lösning på de nu angivna pressetiska problemen, nämligen att lokalradion får dela med sig av sin sändningstid till regelmässiga nyhetssändningar som dagstidningarna själva får svara för.

Motionen 1978/79: 895 av Georg Andersson m. fl. (s) om Lokalradios verksamhet.

Riksdagen framhöll förra året att det är angeläget att lokalradioverksamheten tillförs personella och ekonomiska resurser som gör det möjligt att successivt förverkliga de mål som sattes upp för lokalradion av regering och riksdag 1975. Vidare ansåg riksdagen att regering eller riksdag inte bör styra formerna för hur bevakningen i länen skall anordnas (KrU 1977/78: 24).

I årets budgetproposition (prop. 1978/79: 100, bil. 12) anför utbildningsministern att företagsledningarna bör ta vara på möjligheterna till samarbete mellan programföretagen bl. a. för att minska problemet med den s. k. vaktlistetjänstgöringen inom nyhetsredaktionerna.

Vi anser att detta uttalande i propositionen står i strid mot ovan nämnda riksdagsuttalande och utgör ett försök att upphäva den handlingsfrihet för programföretagen som regeringen anslöt sig till i prop. 1977/78: 91. Vi finner det märkligt att utbildningsministern på detta sätt går in och ger detaljanvisningar till ett par av dotterbolagen i Sveriges Radio. Enligt vår mening bör riksradiion och lokalradion själva avgöra frågor av denna art.

Lokalradion har en väsentlig uppgift att fylla för att vidga yttrandefriheten och bredda den politiska debatten. Genom lokalradion kommer en opinion till tals som eljest har svårt att göra sig hörd. De höga lyssnarsiffrorna visar också att lokalradion är uppskattad runt om i landet. Det är därför viktigt att lokalradion ytterligare kan förstärkas och får arbeta i de former som bäst tjänar dess målsättning.

Lokalradion bör ges möjligheter att bygga ut sin verksamhet på ytterligare orter med särskilda lokalredaktioner. Vaktlisteproblemet, som inte är en fråga för regering och riksdag utan för radioföretagen att ta ställning till, får inte tas till intäkt för att beskära lokalradios möjligheter att utvecklas.

De varierande mottagningsförhållandena gör att lyssnarna på flera håll i landet har svårt att avlyssna "sin egen" station. Det är angeläget att televerket uppmärksammar dessa problem och snarast åstadkommer tillfredsställande lösningar.

Vi vill också stryka under att det bör skapas möjligheter för lokalradion att i samarbete med utbildningsradion bedriva verksamhet med s. k. allemansradio i enlighet med vad vi framhöll i motionen 1977/78:

1796. I denna framhöll vi även behovet av försök med lokalradiosändningar begränsade till en kommun, s. k. kommunradio. Detta är särskilt viktigt när nu en försöksverksamhet med närradio skall inledas. Därigenom ges möjligheter till intressanta jämförelser när försöksverksamheten skall utvärderas.

Motionen 1978/79: 898 av Yvonne Hedvall m. fl. (m) om Sveriges Radios ansvar för barn och ungdom.

Speciellt de mindre barnen saknar ofta förmåga till kritiskt tänkande och upplever det som sänds i Sveriges Radio som sant och normgivande. Inte sällan förekommer det på sändningstid som är lämplig för barnprogram med starkt ångestladdade situationer, med inslag av såväl fysiskt som psykiskt våld och med ett språk där slanguttryck och svordomar snarare är regel än undantag. Barns rätt till objektiv information om den värld de lever i åsidosätts i dag av ensidiga ambitioner att skapa insikt om samhällslivets avigsidor. Vill vi ge barnen ett bättre samhälle måste de också genom massmedierna få uppleva vad som karakteriserar ett sådant. Det är beklämmande att Sveriges Radio genom val och utformning av barnprogrammen inte tar större del av detta samhällsansvar.

Motionen 1978/79: 905 av Lars Werner m. fl. (vpk) om radions och televisionens verksamhet.

Rundradion måste ha en stark och oberoende ställning gentemot statsmakterna och intressegrupper. En förutsättning för detta är att verksamheten bedrivs i ett sammanhållet företag med tillräckliga resurser och självständigt ansvar.

Uppsplittringen av Sveriges Radio på flera bolag innebär ett hot mot dess självständiga ställning. Avsikten var att moderbolaget i koncernen skulle utgöra ett skydd mot otillbörlig styrning genom att svara för avvägningen och fördelningen av anslagen. Som vänsterpartiet kommunisterna påpekade i en motion förra året var detta ett otillräckligt skydd för Sveriges Radios integritet, eftersom man gjorde koncernen så bräcklig som möjligt genom att inskränka moderbolagets roll och storlek.

I budgetpropositionen försätter utbildningsministern den nya koncernen i en närmast omöjlig situation genom att föreslå ålägganden och medelstildelning som är varandra motstridiga. Exempelvis föreslås anslag, som när det gäller driftmedel för genomförande av de beslutade reformerna, uppgår till mindre än hälften av vad företaget i sin anslagsframställning angett som minimum. Minskningen åtföljs inte av förslag till ändrade prioriteringar. Tvärtom föreslås att en snabb utbyggnadstakt för den kostsamma regional-TV:n låses fast, trots att det i riksdagsbeslutet ingick ett uttalande om att utbyggnaden skulle kunna få sträcka sig in i nästa avtalsperiod.

Grunden för omorganisationen har ryckts undan. För att integri-

teten skall bli bättre säkrad bör Sveriges Radio åter göras till ett sammanhållet bolag med ensamrätt att sända radio- och TV-program.

Alternativt, om detta i dagens läge skulle vara svårgenomförbart och ge en dubbel belastning på Sveriges Radios personal, måste riksdagen ge nya direktiv för organisationen och utbyggnaden och samtidigt ge företaget de medel som det begärt för att genomföra en verklig kvalitetshöjning och övriga beslutade reformer. Möjligheten bör emellertid hållas öppen att senare, utan tidsödande utredningar, återge Sveriges Radio dess ställning som ett bolag.

De nya direktiven bör innebära följande.

Såväl beslutsfunktioner som serviceorgan och andra operativa organ bör förläggas till moderbolaget. Ett koncerngemensamt avtal bör slutas med staten. Detta avtal bör formuleras så att det framgår att yttrandefriheten skall vara obeskuren med iakttagande av saklighet och opartiskhet i det totala utbudet. Demokratistadgandet skall ha sin hävdvunna innebörd men med tillämplighet också på jämlikhet mellan könen och andra jämlikhetsfrågor.

Resurserna bör under den närmaste avtalsperioden koncentreras på dels en allmän reell kvalitetshöjning, dels en meningsfull förstärkning ute i landet, i första hand genom att lokalradions mål genomförs. Detta innebär att den vidare utbyggnaden av regional-TV, efter nyhetsprogrammet i Norrköping där investeringar gjorts, bör uppskjutas till följande avtalsperiod.

Det behövs en kraftig upprustning av den inhemska kulturproduktionen. I denna bör en fast teaterensemble ges en naturlig roll. Befintlig kapacitet i Stockholm måste rimligtvis också tas till vara, och någon minskning av sändningstid och sändningsresurser bör inte ske där.

Riksradion måste få fria händer i fråga om distriktsorganisationen. Det är viktigt att radion också får tillräckliga medel för att säkra en väl spridd nyhetstäckning och en vital programkontakt med hela landet.

För att förverkliga en lokal radiojournalistik som aktiverar och informerar människorna behöver lokalradion inte ökad sändningstid utan bättre resurser.

Sveriges Radio bör tilldelas medel i den storleksordning som företaget begärt. På sikt förutsätter en fortsatt kvalitetsförbättring endera avgiftshöjningar eller ett nytt bidragssystem som kan garantera radions och televisionens integritet. Riksdagen bör nu ge ett engångsanslag via statsbudgeten och sätta till en utredning om finansieringen på sikt.

Motionen 1978/79: 946 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) om trafikinformation via lokalradio.

Trafikinformation via lokalradion förekommer på en del håll i Sverige. Sådan information är många gånger av stort värde och torde

förebygga många trafikolyckor. Samtliga lokalradiostationer i landet borde snarast införa kontinuerlig trafikinformation under veckans alla dagar.

Motionen 1978/79: 1291 av Ingrid Diesen m. fl. (m) om utbyggnad av den regionala televisionen.

Förra årets proposition om radions och televisionens fortsatta verksamhet utgick ifrån att vi under den kommande avtalsperioden skulle få en fullt utbyggd regional-TV i samtliga distrikt. Det finns anledning understryka att riksdagens beslut i denna fråga inte får förfuskas. En bärande tanke bakom beslutet var att landets olika delar inte bara skulle svara för programproduktionen för rikssändningarna i ökad omfattning utan också kunna ta del av regionala TV-sändningar med ett innehåll som anknyter till verksamheten och utvecklingen i den egna regionen. De många önskemål om nya aktiviteter och förbättringar som föreligger får inte leda till att TV-bolaget på egen hand kan avgöra om någon fortsatt satsning på regional-TV skall ske eller inte. Riksdagen bör slå fast att regional-TV vid avtalsperiodens slut skall finnas i samtliga distrikt och att detta i princip skall innebära att ett nytt distrikt startar sådan verksamhet årligen under perioden.

Motionen 1978/79: 1292 av Anna Eliasson m. fl. (c) om fler radio- och TV-program för invandrare.

Sverige är på många sätt ett invandrarland. Detta kräver betydande omställningar i samhället. Sveriges Radio är i dag utsatt för ett kraftigt ökat tryck i fråga om invandrarprogram och service på invandrarpråk. Till en del har också Sveriges Radio sökt tillgodose de krav som ställts. Förra året markerade riksdagen betydelsen av fler radio- och TV-program för invandrare. I budgetpropositionen uttalas att en betydande del av den resursförstärkning som föreslås ske för programverksamheten bör kunna användas i kvalitetshöjande syfte. Mot bakgrund av den ståndpunkt riksdagen förra året intog i fråga om invandrarprogram är det angeläget att Sveriges Radio kan fortsätta att utveckla sina insatser för invandrarna.

Motionen 1978/79: 1296 av Kerstin Göthberg m. fl. (c) om medelbehovet för Sveriges Radio.

Det är av stor betydelse att decentraliseringen av radio- och TV-verksamheten kan fortsätta i enlighet med förra årets riksdagsbeslut. Vår bedömning är att det behövs ytterligare medel utöver vad som föreslagits i propositionen för att den reformtakt som förutsattes i förra årets riksdagsbeslut skall kunna hållas.

Motionen 1978/79: 1300 av Rolf Hagel (apk) och Alf Lövenborg (apk) om befrielse från mottagaravgift för radio och TV.

Mottagaravgiften är betungande för många, inte minst de omkring 664 000 människor som bara har sin folkpension att leva av. Det är ett välmotiverat krav att låta dessa människor slippa betala mottagaravgift. En åtgärd som är värd att överväga är vidare att helt avskaffa mottagaravgifterna och i stället ta ut nödvändiga medel skattevägen. Det är emellertid en så vittgående åtgärd att den bör bli föremål för särskild utredning.

Motionen 1978/79: 1310 av Sven Johansson m. fl. (c, m) om fler kyrkliga och kulturbetonade radio- och TV-program.

Sveriges Radios verksamhet har under senare år expanderat starkt men vissa programsektorer tycks ha fått sämre resurser än andra. De kyrkliga programmen är ett exempel. De kulturbetonade och kyrkliga inslagen i barnprogrammen är av ringa omfattning. I hittillsvarande avtal mellan staten och Sveriges Radio sägs bl. a. att programmen i skälig omfattning skall tillgodose olika intressen, bl. a. när det gäller religion, musik, teater, konst, litteratur och vetenskap. Kulturella och religiösa inslag har förekommit i mycket ringa omfattning i program för barn och ungdom. Stora medborgargrupper i landet väntar nu på kristna barn- och ungdomsprogram. Dessa grupper har rätt att kräva att avtalet med Sveriges Radio följs och sålunda i skälig omfattning innehåller även religiösa program.

Motionen 1978/79: 1312 av Bernt Nilsson m. fl. (s) om lokalradion.

I samband med de snöoväder som vid årsskiftet inträffade i Skåne och sydöstra Sverige gjorde lokalradion utomordentliga insatser. Dessa erfarenheter visar att det är mycket viktigt dels att varje lokalradio-station får tillräckliga resurser så att den kan fungera på ett tillfredsställande sätt, dels att sändningskapaciteten är sådan att lokalradion kan höras likvärdigt över hela landet. Det är tveklöst så att en förstärkning av lokalradion upplevs som mycket mer angelägen än en utbyggnad av exempelvis regional-TV. Vi vill därför föreslå att den föreslagna resursförstärkningen till betydande del används för att förbättra lokalradion.

Motionen 1978/79: 1849 av Tage Adolfsson (m) om mottagaravgifterna.

Mottagaravgifterna har stigit kraftigt under senare år och är i dag betungande för många människor, framför allt pensionärer. Det borde vara möjligt för Sveriges Radio att förbilliga sin produktion. Förtaget bör kunna köpa fler tjänster utifrån och därigenom bringa ner sina kostnader. Ett exempel på detta kunde vara att nyhetsförmedlingen övertogs av TT. Vidare bör den dubbelbevakning som är särskilt märkbar i nyhetsprogrammen kunna undvikas. Administrationen bör kunna minskas i samband med andra besparingsåtgärder.

Motionen 1978/79: 1850 av Hans Alsén m. fl. (s, c, m, fp, vpk) om Radio Upplands sändningsförhållanden.

Televerkets sändarnät för ljudradion byggdes ursprungligen upp med tanke på riksradians behov. Inför beslutet om startande av lokalradio aviserade därför televerket att mottagningsförhållandena för den "egna" stationen kunde bli mindre tillfredsställande även efter vissa kompletteringar. Efter två års verksamhet är det nu fullt klart att farhågorna beannats, samtidigt som behovet av tillfredsställande sändningsförhållanden för lokalradion kommit att framstå allt tydligare. Det finns exempel på katastrofsituationer, där vikten av att lokalradion når ut till områdets innevånare tydligt demonstrerats. Desto mer bekymmersamt ter det sig att Radio Upplands sändare ger så bristfälliga mottagningsförhållanden i vissa delar av Uppsala län, framför allt Norduppland. Samtidigt disponerar angränsande lokalradiostationer starka sändare som i stora områden av länet går in med starkare signal än Radio Upplands sändare. Vikten av att Radio Uppland kan höras med god kvalitet även utanför länet understryks också.

Motionen 1978/79:1856 av Sven Johansson (c) och Bertil Johansson (c) om fler textade TV-program.

Ehuru vissa förbättringar skett är det fortfarande så att ett stort antal TV-program sänds utan textremsa. Detta är föga tillfredsställande. Det måste framstå som diskriminerande för de döva och hörselskadade att exempelvis programmen Aktuellt och Rapport, politiska och andra debatter, svenska underhållningsprogram etc. inte kan förmedlas till dem via TV på ett tillfredsställande sätt. Det är angeläget att fortsatta ansträngningar görs för att utan dröjsmål utöka programutbudet av textade TV-program.

Motionen 1978/79: 1859 av Tyra Johansson (s) om en TV-kampanj mot bruket av alkohol.

Det finns en rad självklara frågor om det utbredda alkoholmissbruket, om varför det är så utbrett och om vad som kan göras för att inte allt fler människor skall drabbas. Det naturliga svaret på dessa frågor är att alkoholen är en betydelsefull del av vårt kulturmönster. Den enkla förklaringen är att missbruk beror på bruk. Utan alkoholbruk inget alkoholmissbruk. Det handlar egentligen om något så enkelt som solidaritet. Vi som inte har behov av alkohol borde kunna avstå just för våra mindre lyckligt lottade medmänniskors skull.

En stark opinion måste skapas i vårt samhälle för att ett annat kulturmönster skall kunna växa fram. Detta kan inte få vara ett ansvar bara för nykterhetsorganisationerna. Samhället måste också ställa upp.

När det gäller opinionsbildning finns det inget som har en sådan genomslagskraft som televisionen. Denna unika möjlighet till påverkan borde man kunna utnyttja. Modellen till en intensiv insats finns i den

kampanj som föregick överläggningen från vänster- till högertrafik. Samma modell borde kunna användas för att skapa en positiv opinion när det gäller att minska sällskapsdrickandet. Det gäller att göra upp med dubbelmoralen, som består i beklagande av alkoholens skadeverkningar och även fördömande av dem som inte "klarar av det", samtidigt som man själv oförtrutet bjuder och låter sig bjudas.

Motionen 1978/79: 1861 av Essen Lindahl m. fl. (s) om förstärkning av resurserna för lokalradion i Stockholms län.

Radio Stockholms verksamhet visar inte lika hög grad av målpuff-fyllelse som motsvarande verksamhet på andra håll. Radio Stockholm kan helt enkelt inte fylla avsedda funktioner på ett önskvärt sätt därför att den tilldelats för små resurser personellt, tekniskt och ekonomiskt. Den har ännu inte fått resurser som står i rimlig proportion till verksamhetsområdets struktur och befolkningsunderlag. Stockholmsregionen har en speciell informations- och kontaktproblematik. Området har många kommuner, en mycket stor trafikvolym med olika trafikmedel, ett stort antal invandrare, ett stort och mångskiftande kulturutbud, många organisationer, en intensiv verksamhet inom all sport osv. Härtill kommer att endast en begränsad lokal information når ut genom tidningar. En kraftig ökning av Radio Stockholms resurser är angelägen. Det är viktigt att Radio Stockholm får komma ut från huvudstaden och bevaka vad som händer i länets många kommuner men samtidigt måste innerstaden få de frågor som berör dess olika stadsdelar ventilerade av lokalradion.

Motionen 1978/79: 1864 av Tore Nilsson (m) och Per Petersson (m) om fler gudstjänster i TV.

Det finns ett utbrett önskemål att Sveriges Radio skall sända gudstjänster regelbundet. Stora grupper vill ha gudstjänst i TV varje vecka. Regelbundenheten är mycket viktig. Den rätta tidpunkten på dagen för sådana gudstjänster är kl. 11.00. Särskild betydelse har TV-gudstjänsterna för många äldre som tillbringar sina sista år på sjukhem och för människor i bygder där avstånd och andra faktorer verkar hindrande för dem som ofta vill gå i kyrkan.

Motionen 1978/79: 1877 av Olle Svensson (s) och Ingrid Ludvigsson (s) om utbyggnad av lokalradion i stället för satsning på regional-TV.

Då riksdagen enhälligt beslutade om att införa lokalradio fanns en klar ambition att verka för en successiv uppbyggnad. Införandet av lokalradion har betytt bättre närkontakt med folkrörelsers, myndigheters och förtroendemäns verksamhet inom länet. En ytterligare utbyggnad av lokalradion är att föredra framför en splittring av resurserna på regional-TV-utbyggnad. Det är 24 gånger så dyrt att sända regional-TV

som att sända lokalradio. Regional-TV sänds i nuvarande skede tio minuter per dag, medan lokalradion sänder ca tre timmar per dag.

Motionen 1978/79: 2151 (yrkande 2) av Rolf Hagel (apk) och Alt Lövenborg (apk) om *invandrarprogram i radio och TV*.

Gjorda undersökningar visar att invandrarna har stort behov av radioprogram på sina egna språk. För många invandrargrupper finns det emellertid nästan inga radiosändningar. Så t. ex. har de spansktalande bara 20 minuter i veckan i Stockholms lokalradio. Invandrarprogrammen har dåliga sändningstider och litet utrymme eftersom de sänds på olika kanaler och måste konkurrera med svenska program om sändningstiderna. Det behövs en ny kanal i radion som bara sänder invandrarprogram. Vad gäller TV måste invandrarprogrammen få större utrymme, framför allt sådana program som produceras i Sverige.

Utskottet

Radiolagen m. m. De i propositionen framlagda förslagen till lag om ändring i radiolagen (1966:755) och lag om ändring i lagen (1978: 478) om avgift för innehav av televisionsmottagare föranleder ingen erinran från utskottets sida. Utskottet tillstyrker därför att riksdagen antar dessa lagförslag.

Organisationen. Förra årets riksdagsbeslut angående radions och televisionens fortsatta verksamhet (prop. 1977/78: 91, KrU 1977/78: 24 och rskr 1977/78: 337) fastslog att någon ändring av de grundläggande principerna för radio- och TV-verksamheten inte var aktuell inför den då förestående nya avtalsperioden. Däremot innebar riksdagsbeslutet stora organisatoriska förändringar.

Starkt kritiska synpunkter på den nya organisationen har framförts i motionen 1978/79: 905. Motionärernas slutsats är att omorganisationen bör avbrytas och Sveriges Radio åter göras till ett sammanhållet bolag med ensamrätt att sända radio- och TV-program. Något yrkande härom framförs dock inte, eftersom en sådan återgång skulle vara svårgenomförbar och medföra en dubbel belastning på Sveriges Radios personal. I stället hemställer motionärerna att riksdagen dels anger nya riktlinjer för radiokoncernens organisation och utbyggnad (yrkande 1), dels beslutar att ett avtal för hela koncernen skall slutas mellan staten och Sveriges Radio (yrkande 2).

Det förstnämnda yrkandet preciseras i fem punkter av vilka den första gäller organisationen och innebär att moderbolaget skall ges ett övergripande ansvar för verksamheten och utökade funktioner och befogenheter (yrkande 1 a). I övrigt yrkas att utbyggnaden av regional-TV, efter utbyggnaden i Norrköping, skall uppskjutas till nästa avtalsperiod (yrkande 1 b), att åtgärder för en höjning av programkvaliteten skall prioriteras med tillvaratagande av resurserna i Stockholm, vars sänd-

ningstid inte minskas (yrkande 1 c), att riksradien skall ges en fungerande distriktsorganisation (yrkande 1 d) och att lokalradien skall ges ökade resurser bl. a. till bandverkstäder (yrkande 1 e). Utskottet återkommer i det följande till dessa fyra delyrkanden.

Yrkande 2 i motionen 1978/79: 905 om ett avtal mellan staten och radiokoncernen i dess helhet har preciserats i tre punkter. Enligt dessa punkter bör det koncerngemensamma avtalet innebära att kravet på opartiskhet i programverksamheten skall gälla det totala utbudet, att yttrandefriheten skall gälla lika för alla och att demokratistadgandet (i 6 § radiolagen) skall bibehålla sin hävdvunna innebörd men tillämpas också på jämlikhet mellan könen och andra jämlikhetsfrågor.

Enligt vad utskottet inhämtat kommer tidplanen för radioföretagets ombildning till en radiokoncern att hålla. Koncernen kommer att fungera fr. o. m. den 1 juli 1979 vilket bl. a. innebär att all direkt programverksamhet då går över till programbolagen. En del frågor beräknas emellertid återstå att lösa vid denna tidpunkt. Som exempel har nämnts att viss serviceverksamhet även efter halvårsskiftet t. v. ligger kvar hos moderbolaget. I förra årets riksdagsbeslut förutsågs detta och det konstaterades att, då det gäller den definitiva placeringen av vissa servicefunktioner, borde förändringarna kunna anstå till en senare tidpunkt om det visade sig praktiskt lämpligt. Utskottet förutsätter att koncernledningen i samråd med programbolagen och med ledning av gjorda erfarenheter genomför återstående organisationsförändringar på ett ändamålsenligt sätt i huvudsak enligt tidigare angivna intentioner. Man bör därvid ha en viss frihet att pröva även andra lösningar.

Redan i det utskottet nu sagt ligger att utskottet avstyrker yrkande 1 a i motionen 1978/79: 905 om nya riktlinjer för radiokoncernens organisation. Utskottet avstyrker också yrkande 2 i samma motion om ett för hela koncernen gällande avtal med staten.

P r o g r a m f r å g o r. Sveriges Radio skall enligt föreskrift i radiolagen utöva sin ensamrätt till rundradiosändningar opartiskt och sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet skall råda i rundradion. I avtal mellan staten och radioföretaget har det vidare föreskrivits bl. a. att programmen skall utformas så att de genom kvalitet, tillgänglighet och mångsidighet i skäligen omfattning tillgodose skiftande behov och intressen hos landets befolkning.

I motionen 1978/79: 898 kritiserar barnprogrammen i Sveriges Radio. Motionärerna anser att riksdagen bör göra ett uttalande om att Sveriges Radio i högre grad än nu bör tillgodose de krav på objektivitet, saklighet och kvalitet som måste ställas på de program som visas för barn och ungdom.

Utskottet får med anledning av motionen erinra om att systemet med en fri och i publicistiskt avseende oberoende radio och television innebär att det ankommer på programföretagen ensamma att utforma pro-

gramverksamheten inom de gränser som anges i radiolagen och gällande avtal med staten. Som kontrollinstans i systemet finns radionämnden vars uppgift är att övervaka att rätten till radio- och TV-sändningar utövas enligt bestämmelserna i 6 § radiolagen och riktlinjerna i gällande radioavtal. Ett bifall till motionen 1978/79: 898 skulle innebära ett klart avsteg från gällande principer för rundradioverksamheten i Sverige. Utskottet avstyrker därför motionen.

För lokalradion är det i och för sig en naturlig uppgift att i viss utsträckning sända trafikinformation, men utskottet kan inte tillstyrka att riksdagen i enlighet med yrkandet i motionen 1978/79: 946 gör ett uttalande om i vilken omfattning dylik information bör förekomma. Detta skulle strida mot principen att det är programföretagen ensam som har att utforma programverksamheten. Utskottet avstyrker alltså motionen 1978/79: 946 om trafikinformation i lokalradion.

Av samma skäl avstyrker utskottet motionerna 1978/79: 1310 om en ökning av andelen kyrkliga och kulturbetonade program och 1864 om fler gudstjänster i TV.

I motionen 1978/79: 1859 yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om en utredning av möjligheterna att utforma en TV-kampanj med syfte att bilda opinion mot att det utbredda alkoholbruket utgör så stor del av kulturmönstret i landet. Utskottet får med anledning härav framhålla att det inte finns något som hindrar att enskilda personer, organisationer eller myndigheter tar kontakt med TV-företaget i syfte att väcka dess intresse för en kampanj av det slag som motionären avser, men att det är företagets sak att ensamt besluta om en kampanj skall komma till stånd. Utskottet vill tillägga att utskottet förutsätter att vad motionären avser inte faller inom ramen för den skyldighet att på begäran av myndighet sända meddelande till allmänheten som anges i 6 § radiolagen.

Ett beslut av riksdagen om en utredning av möjligheten att utforma en TV-kampanj med ifrågavarande syfte kan inte uppfattas som annat än ett uttryck för en önskan från riksdagen att en dylik kampanj om möjligt skall komma till stånd. Ett beslut av denna innebörd är inte förenligt med principen om programföretagens självständighet. Utskottet avstyrker därför motionen.

I förra årets radioproposition betonades etermediernas betydelse för språkvården och deras stora ansvar för den språkliga kulturen. Det förutsattes att de nya programföretagen skulle komma att följa samma linje som Sveriges Radio i fråga om svordomar, nämligen att sådana borde undvikas i andra sammanhang än där konstnärliga krav eller äkthetsvärde motiverar dem samt att särskild restriktivitet borde iakttas när det gäller program för barn. Utskottet anslöt sig i denna fråga till vad som anförts i propositionen och ansåg inte att det därutöver behövdes några uttalanden från riksdagens sida. Samma ståndpunkt intar utskottet i år. Utskottet anser alltså inte att riksdagen i enlighet med yrkandet i motio-

nen 1978/79: 436 bör göra något särskilt uttalande om vikten av ett vårdat språk och undvikande av svordomar m. m. i Sveriges Radio. Utskottet avstyrker alltså motionen 1978/79: 436.

I motionen 1978/79: 1856 framhålls vikten av att fortsatta ansträngningar görs för att utan dröjsmål utöka programutbudet av textade TV-program. Utskottet har flera gånger, senast vid förra riksmötet, haft att behandla motioner med samma innebörd. Förra året framhöll utskottet vikten av att man på olika sätt söker förbättra lyssnar- och tittarsituationen för olika handikappgrupper. Någon särskild framställning till regeringen om en utökning av antalet textade TV-program fann utskottet inte behövlig.

Inom Sveriges Radio förbereds f. n. en särskild försöksverksamhet med text-TV som ett led i strävandena att i ökad utsträckning göra TV-programmen tillgängliga för de döva och hörselskadade. Någon särskild framställning från regeringen till Sveriges Radio i enlighet med yrkandet i motionen torde inte vara behövlig. Utskottet avstyrker därför motionen 1978/79: 1856.

Avgiftsfrågor. Yrkande 1 i motionen 1978/79: 1300 innebär att riksdagen hos regeringen skall hemställa om åtgärder för att befria personer som enbart har folkpensionsinkomst och motsvarande från mottagaravgift. Utskottet har upprepade gånger, senast förra året, haft att ta ställning till yrkanden med denna innebörd. Utskottet konstaterade i sitt betänkande 1977/78: 24 att en sådan ordning skulle medföra behov av betydande administrativa insatser och att det skulle möta stora praktiska svårigheter att precisera vilka hushåll som borde komma i åtnjutande av avgiftsbefrielse. Dessa synpunkter har alltjämt sin giltighet och utskottet avstyrker därför motionen 1978/79: 1300, yrkande 1.

I motionen 1978/79: 1849 uttalas att det borde vara möjligt för Sveriges Radio att förbilliga sin produktion genom att köpa fler tjänster utifrån, inskränka den dubbelbevakning som är särskilt märkbar i nyhetsprogrammen och skära ner sin administration. Mot den bakgrunden yrkar motionären att riksdagen skall göra ett uttalande om att avgifterna bör behållas oförändrade tills vidare.

Utskottet förutsätter att man inom Sveriges Radio tar vara på alla rimliga möjligheter att begränsa sina kostnader för verksamheten. Utskottet, som konstaterar att någon avgiftsförhöjning inte föreslås i propositionen, avstyrker motionen 1978/79: 1849.

Lokalradion m. m. Enligt yrkande 1 i motionen 1978/79: 437 bör riksdagen hos regeringen begära en granskning beträffande Sveriges lokalradios utnyttjande av dagstidningarnas innehåll samt skyldigheten att uppge varifrån nyheten hämtats. Motionären anser att en del lokalradiostationer i alltför stor utsträckning hämtar sina nyheter från dagspressen. Han ser häri ett förhållande som bör bli föremål för juridisk

prövning". Motionären gör med andra ord den bedömningen att den önskade juridiska prövningen eventuellt kan komma att visa att vissa lokalradiostationer genom det angivna förfarandet i ett eller annat hänseende gör sig skyldiga till en rättskränkning.

Motionären tar också upp frågan om skyldighet för lokalradiostationerna att i förekommande fall klart och tydligt ange ur vilka tidningar de hämtat sina nyheter. Även beträffande denna fråga bör riksdagen enligt yrkande 1 i motionen begära en granskning.

Utskottet, som vill betona betydelsen av ett fritt informationsutbyte mellan olika massmedieföretag, anser inte att motionären anfört några skäl som bör föranleda riksdagen att begära den juridiska granskning som anges i motionen. Inte heller anser utskottet att riksdagen bör ta något granskningsinitiativ i den pressetiska frågan om lokalradions skyldighet att ange sina nyhetskällor. Utskottet anser nämligen att det i första hand är massmedieföretagens egen sak både att precisera vilka regler som bör gälla på detta område och att övervaka reglernas efterlevnad.

Motionären föreslår vidare att lokalradion skall dela med sig av sin sändningstid till regelmässiga nyhetssändningar som dagstidningarna själva skall svara för. Motionären yrkar att riksdagen begär att regeringen ger lokalradion ett uppdrag av denna innebörd. Den åtgärd som motionären föreslår skulle strida mot den grundläggande principen om att programföretagen själva skall bestämma programmets innehåll. Utskottet avstyrker även nu ifrågavarande yrkande i motionen 1978/79: 437.

I motionen 1978/79: 1312 yrkas bl. a. att riksdagen hos regeringen skall anhålla om en utvärdering av lokalradions insatser i Skåne och sydöstra Sverige i samband med snöövdren i januari i år (yrkande 1).

Utskottet anser att det bör ankomma på lokalradion att själv bedöma behovet av en särskild utvärdering och i förekommande fall vidta erforderliga åtgärder för att få en sådan till stånd. Utskottet avstyrker därför yrkande 1 i motionen 1978/79: 1312.

I samma motion påtalas också det förhållandet att sändarkapaciteten i vissa lokalradioområden är otillfredsställande. I Kalmar län är det lättare att höra grannlänets lokalradio än det egna länets. Situationen är lika besvärande för Radio Malmöhus. Motionärerna anser att riksdagen bör besluta att de olika lokalradiosändarna i hela landet skall göras likvärdiga (yrkande 3).

Samma problem med otillfredsställande sändnings- och mottagningsförhållanden berörs i andra motioner. Sålunda aktualiseras i motionen 1978/79: 1850 de dåliga mottagningsförhållandena inom Radio Upplands område. Motionärerna yrkar att riksdagen hos regeringen skall hemställa om åtgärder som skapar tillfredsställande sändningsförhållanden för Radio Uppland.

I motionen 1978/79: 895 påpekas att de varierande mottagningsför-

hållandena gör att lokalradions lyssnare på flera håll i landet har svårt att avlyssna "sin egen station". Motionärerna uttalar att det är angeläget att televerket uppmärksammar dessa problem och snarast åstadkommer tillfredsställande lösningar. Yrkandet i motionen innebär, såvitt nu är i fråga, att riksdagen som sin mening bör ge till känna för regeringen vad som i motionen anförts om lokalradions mottagningsförhållanden.

Utskottet förutsätter att televerket prioriterar sådana åtgärder som rimligen kan komma i fråga för att åstadkomma tillfredsställande mottagningsförhållanden för lokalradion i hela landet. Någon särskild hänvändelse från riksdagen till regeringen i denna fråga är därför enligt utskottets bedömning inte behövlig. Utskottet avstyrker motionerna 1978/79: 1312, yrkande 3, 1978/79: 1850 och 1978/79: 895, sistnämnda motion såvitt nu är i fråga.

I propositionen 1977/78: 91 om radions och televisionens fortsatta verksamhet förutsattes att verksamheten med regional-TV under den då kommande avtalsperioden skulle byggas ut till att omfatta hela landet. Utskottet gjorde emellertid den bedömningen att vad som uttalats i propositionen i denna fråga borde uppfattas mer som en rekommendation än som innebärande en lösning i fråga om den tidpunkt då utbyggnaden skall vara färdig (KrU 1978/79: 24). Riksdagen anslöt sig till den uppfattning som utskottet sålunda uttalat.

I motionen 1978/79: 1291 uttalas att det i den nu föreliggande budgetpropositionen förutsätts att regional-TV skall vara fullt utbyggd i samtliga distrikt före slutet av den avtalsperiod som upphör med utgången av budgetåret 1985/86. Motionärerna anser att riksdagen bör slå fast att regional-TV vid avtalsperiodens slut skall finnas i samtliga distrikt och att detta i princip skall innebära att ett nytt distrikt startar sådan verksamhet årligen under perioden.

Som nämnts i det föregående yrkas i motionen 1978/79: 905 att utbyggnaden av regional-TV, efter utbyggnaden i Norrköping, skall uppskjutas till nästa avtalsperiod. I motionen 1978/79: 1877 framhålls att erfarenheterna från Södermanlands län visar att en utbyggnad av lokalradion är att föredra framför den splittring av resurserna som det blir om regional-TV skall byggas ut i hela landet. Motionärerna yrkar att riksdagen skall göra ett uttalande som innebär att utbyggnaden av lokalradion bör prioriteras framför en satsning på regional-TV.

Med anledning av de mot varandra stridande motionsyrkandena i fråga om utbyggnaden av regional-TV och vad som anförts i årets budgetproposition finner utskottet anledning hänvisa till vad utskottet och riksdagen förra året uttalade i denna fråga. Det uttalandet innebär att utbyggnaden av regional-TV inte behöver vara helt genomförd vid avtalsperiodens slut. Utbyggnadstakten får bli beroende av den bedömning som Sveriges Radio gör vid fördelningen av de totala resurser som ställs till företagets förfogande. Utskottet avstyrker motionerna 1978/79: 905, yrkande 1 b, 1978/79: 1291 och 1978/79: 1877.

I motionen 1978/79: 895 framförs vissa synpunkter i fråga om lokalradion som motionärerna anser att riksdagen med instämmande bör föra vidare till regeringen. En av dessa synpunkter, nämligen den som gäller de ojämna mottagningsförhållandena i landet, har utskottet redan behandlat. De övriga synpunkterna kan sammanfattas på följande sätt. Motionärerna anser

att problemet med den s. k. vaktlistetjänstgöringen, som i propositionen berörs på s. 109, inte bör föranleda några uttalanden från riksdagens och regeringens sida och inte får tas till intäkt för att beskära lokalradions möjligheter att utvecklas,

att det är viktigt att lokalradion kan förstärkas ytterligare och att den får arbeta i de former som bäst tjänar dess verksamhet,

att lokalradion bör ges möjlighet att bygga ut sin verksamhet på ytterligare orter med särskilda lokalredaktioner,

samt att möjligheter bör skapas för lokalradion att i samarbete med utbildningsradion bedriva verksamhet med s. k. allemansradio och även försök med s. k. kommunradio.

Det uttalande om vaktlistetjänstgöringen som görs i propositionen innefattar dels en erinran om vissa uttalanden i förra årets radioproposition om möjligheten för programföretagen att i kostnadsbesparande syfte samarbeta med varandra, dels ett uttalande om att problemen med vaktlistorna bör kunna minskas genom ett dylikt samarbete. Utskottet har ingen erinran mot ett samarbete som sker med den utgångspunkten att vart och ett av företagen skall vara självständigt och behålla sin integritet. Vad beträffar frågan om vaktlistetjänstgöringen anser utskottet att det måste vara programföretagens sak att finna lämpliga lösningar utan vägledande synpunkter från regeringens och riksdagens sida.

Genom förra årets riksdagsbeslut om radions och televisionens fortsatta verksamhet angavs vissa riktlinjer för hur denna verksamhet skulle byggas ut under perioden fram t. o. m. budgetåret 1985/86. Därvid uttalades bl. a. att lokalradions resurser borde förstärkas.

Utskottet delar den i motionen 1978/79: 895 uttalade uppfattningen att lokalradion har en väsentlig uppgift att fylla när det gäller att vidga yttrandefriheten och bredda den politiska debatten. Det är angeläget att den inte av brist på resurser hindras att pröva olika vägar att nå det mål som gäller för verksamheten. Önskvärt är att den får möjlighet att genom olika åtgärder förbättra bl. a. den lokala bevakningen.

Utskottet erinrar i detta sammanhang om att även i motionen 1978/79: 905, yrkande 1 e, begärts ökade resurser för lokalradion.

I motionen 1978/79: 1861 har framhållits att Radio Stockholm ännu inte tilldelats resurser som står i rimlig proportion till verksamhetsområdets struktur och befolkningsunderlag. Utskottet är medvetet om att lokalradion i storstadsområdena har särskilda problem av den art som motionärerna angivit. En allmän förstärkning av lokalradions resurser

enligt det önskemål utskottet ovan uttalat bör emellertid göra det möjligt att förbättra situationen i dessa områden.

Vad utskottet nu med anledning av motionerna 1978/79: 895, 1978/79: 905, yrkande 1 e, och 1978/79: 1861 anfört om lokalradion bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen.

Riksradios distriktsorganisation m. m. Det i motionen 1978/79: 905 framförda yrkandet 1 d om att riksradiion bör få en fungerande distriktsorganisation är inte kombinerat med något konkret förslag i organisationsfrågan. Det synes endast innebära önskemål om ett uttalande av riksdagen om att riksradiion bör ha fria händer i fråga om utformningen av distriktsorganisationen och få tillräckliga medel för att säkra en väl spridd nyhetstäckning och en vital programkontakt med hela landet. Utskottet, som i det följande tar ställning till frågan om medelsanvisningen för nästa budgetår, finner inte anledning för riksdagen att göra något särskilt uttalande av den allmänna innebörd som önskats i motionen. Yrkandet 1 d i motionen 1978/79: 905 avstyrks alltså.

I propositionen har vikten av kvalitetsförbättringar i programproduktionen markerats. Mot den bakgrunden är det enligt utskottets bedömning inte behövligt att riksdagen genom ett särskilt uttalande ytterligare framhåller betydelsen av olika åtgärder med kvalitetshöjande syfte. Utskottet avstyrker det yrkande härom som framförts under 1 c i motionen 1978/79: 905.

Invandrarprogram. I motionen 1978/79: 1292 framhålls att Sveriges Radio i dag är utsatt för ett kraftigt ökat tryck i fråga om invandrarprogram och service på invandrarpråk. Motionärerna erinrar om att riksdagen förra året fann det angeläget med en förstärkning av insatserna i fråga om program för invandrare och andra minoritetsgrupper i samhället. Yrkandet i motionen innebär att riksdagen som sin mening bör uttala att det resurstillskott som för nästa budgetår ställs till Sveriges Radios förfogande skall kunna utnyttjas även för förstärkta insatser för invandrarna.

Det uttalande som riksdagen gjorde förra året om vikten av en förstärkning av insatserna i fråga om program för invandrare och andra minoritetsgrupper i samhället har enligt utskottet sin fulla giltighet inför det kommande budgetåret. Utöver detta konstaterande behövs det enligt utskottets mening inte något särskilt uttalande från riksdagens sida i denna fråga. Utskottet avstyrker därför yrkandet i motionen 1978/79: 1292.

För att ökat utrymme skall kunna beredas för invandrarprogram bör enligt motionen 1978/79: 2151 massmedieföretagen åläggas att öppna en ny kanal i radio avsedd enbart för dylika program. Företagen bör också enligt motionen åläggas dels att tillfredsställa de spansktalande invand-

rarnas behov av mera program i radio, dels att i TV-verksamheten förstärka invandrarredaktionernas resurser. Förslaget om en särskild radio-kanal är enligt utskottets bedömning varken realistiskt eller lämpligt. Vad gäller det föreslagna åläggandet i övrigt strider detta mot principen om företagets självständighet i programverksamheten. Utskottet avstyrker motionen 1978/79: 2151, yrkande 2.

Medelsberäkningar. Mot propositionens förslag om godkännande av föredragande statsrådets förslag till medelsberäkning för den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten står dels ett förslag i motionen 1978/79: 1296 om en höjning över propositionsförslaget med 15 milj. kr., dels ett förslag i motionen 1978/79: 905, yrkande 3, om en motsvarande höjning med 57 milj. kr. I förstnämnda motion framhålls att ytterligare medel utöver vad som föreslås i propositionen är nödvändiga för att den reformtakt som förutsattes i förra årets riksdagsbeslut skall kunna hållas.

Vid sin beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har utskottet — mot bakgrund av vad som anförts i propositionen och egna bedömningar av utskottet som redovisats i det föregående — kommit till den uppfattningen att det belopp som i propositionen beräknats till bestriktande av de avgiftsfinansierade driftkostnaderna vid Sveriges Radio bör höjas med 10 milj. kr. I övrigt bör beräkningen i propositionen godkännas. Vid riksdagens bifall till vad sålunda förordats blir både motionen 1978/79: 905, yrkande 3, och motionen 1978/79: 1296 i viss mån tillgodosedda.

Utskottet, som hänvisar till vad utskottet i det föregående anført om lokalradion och dess resursbehov, avstyrker det i motionen 1978/79: 1312 framförda yrkandet 2 att de i propositionen beräknade resursförstärkningarna för driftkostnader och investeringar till betydande del skall användas för upprustning av lokalradion.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot det i propositionen redovisade förslaget till medelsberäkning för radionämndens verksamhet. Propositionens förslag i denna del tillstyrks därför.

Finansieringssystemet. Frågan om hur radio- och TV-verksamheten i framtiden skall finansieras berörs i motionerna 1978/79: 905 och 1300. Som alternativ till höjningar av mottagaravgifterna framförs i den förra motionen utan närmare precisering tanken på ett nytt bidragssystem som kan garantera radions och televisionens integritet. I den senare motionen nämns en skattefinansiering som ett tänkbart alternativ värt att närmare överväga. I båda motionerna påyrkas en utredning av finansieringsfrågan.

Utskottet anser sig inte böra föreslå riksdagen att begära en utredning enligt något av de båda motionsyrkandena som därför avstyrks.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen antar det i propositionen 1978/79: 100 framlagda förslaget till lag om ändring i radiolagen (1966: 755),
2. att riksdagen antar det i propositionen 1978/79: 100 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1978: 478) om avgift för innehav av televisionsmottagare,
3. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 905, yrkandena 1 a och 2, om nya riktlinjer för organisationen av moderbolaget Sveriges Radio och om ett för hela radiokoncernen gemensamt avtal med staten,
4. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 898 om kraven på objektivitet, saklighet och kvalitet i fråga om barnprogram,
5. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 946 om trafikinformation i lokalradion,
6. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 1310 om fler kyrkliga och kulturbetonade radi- och TV-program,
7. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 1864 om fler gudstjänster i TV,
8. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 1859 om en TV-kampanj mot bruket av alkohol,
9. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 436 om språket i radio- och TV-utsändningar,
10. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 1856 om fler textade TV-program,
11. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 1300, yrkande 1, om befrielse för folkpensionärer m. fl. från mottagaravgift,
12. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 1849 om bibehållande av oförändrade mottagaravgifter,
13. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 437 om lokalradions utnyttjande av dagspressen,
14. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 1312, yrkande 1, om en utvärdering av vissa insatser av lokalradion,
15. att riksdagen avslår motionerna 1978/79: 1312, yrkande 3, 1978/79: 1850 och 1978/79: 895 om lokalradions mottagningsförhållanden, sistnämnda motion såvitt nu är i fråga,
16. att riksdagen avslår motionerna 1978/79: 905, yrkande 1 b, 1978/79: 1291 och 1978/79: 1877 om utbyggnaden av regional-TV,
17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet med anledning av motionerna 1978/79: 895, 1978/79: 905, yrkande 1 e, och 1978/79: 1861, förstnämnda motion såvitt nu är i fråga, anfört om lokalradion,
18. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 905, yrkande 1 c om kvalitetshöjande åtgärder och yrkande 1 d om riksradios distriktsorganisation,

19. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 1292 om invandrarprogram,
20. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 2151, yrkande 2, om en ny kanal för invandrarprogram,
21. att riksdagen med anledning av propositionen 1978/79: 100 och motionerna 1978/79: 905, yrkande 3, och 1978/79: 1296 godkänner den i propositionen angivna medelsberäkningen för den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten med den ändring som utskottet förordat,
22. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 1312, yrkande 2, om utnyttjande för lokalradions behov av vissa resursförstärkningar,
23. att riksdagen godkänner den i propositionen 1978/79: 100 angivna medelsberäkningen för radionämndens verksamhet,
24. att riksdagen avslår motionerna 1978/79: 905, yrkande 4, och 1978/79: 1300, yrkande 2, om en utredning om radio- och TV-verksamhetens finansiering.

2. **Sveriges Utbildningsradio aktiebolag.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkten E 1 (s. 603—605) och hemställer

att riksdagen till *Sveriges Utbildningsradio aktiebolag* för budgetåret 1979/80 anvisar ett anslag av 79 983 000 kr.¹

3. **Televisions- och radioanläggningar.** Regeringen har under punkten I:B 2 (s. 701—703) föreslagit riksdagen att

1. medge att televerket lämnas det beställningsbemyndigande som förordats i propositionen,

2. till Televisions- och radioanläggningar för budgetåret 1979/80 anvisa ett investeringsanslag av 84 400 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet motionen 1978/79: 728 av Karl-Eric Norrby m. fl. (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna att frågan huruvida lokalradioprogrammen skall distribueras i stereo eller ej lämnas öppen för senare ställningstagande.

I propositionen redovisas att televerket i samarbete med Sveriges Lokalradio AB utrett möjligheten att distribuera lokalradioprogrammen i stereo. För televerkets del krävs härvid översyn och komplettering av befintliga programförbindelser. Dessa åtgärder bedöms kunna vara helt genomförda inom ca två år efter beslut och beräknas kunna komma till

¹ Utskottet har här använt den anslagsrubrik som angivits i tabellverket i propositionen 1978/79: 100 (s. 37).

utförande under budgetåren 1981/82 och 1982/83. Investeringskostnaden beräknas till ca 800 000 kr. och medför en årlig driftkostnadsökning på ca 1 milj. kr. för förhyrda förbindelser.

Föredragande statsrådet har i propositionen uttalat att han inte räknar med att lokalradioprogrammen skall distribueras i stereo.

Motionärerna anser att detta uttalande av statsrådet är olyckligt. Det kommer att uppfattas som en diskriminering av lokalradion att dess program inte får sändas i stereo när utsändningen i övrigt över P 3-nätet sker i stereo. Lokalradions studioutrustning är dessutom redan utförd för stereosändningar, varför kostnaden inte är avskräckande.

Utskottet har ingen erinran mot att televerket erhåller det i propositionen angivna beställningsbemyndigandet och inte heller mot beräkningen av medelsbehovet under anslaget.

Vad beträffar frågan om distribuering av lokalradioprogrammen i stereo bör det uttalande i propositionen som föranlett motionen 1978/79: 728 endast uppfattas som en del av riksdagens underlag för medelsberäkningen för nästa budgetår. Om detta uttalande av utskottet inte föranleder någon erinran från riksdagens sida blir motionärernas syfte tillgodosett. Något särskilt beslut av riksdagen att som sin mening ge till känna för regeringen att frågan bör hållas öppen är enligt utskottets bedömning inte behövligt. Utskottet avstyrker alltså motionen 1978/79: 728.

Under återopandande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen medger att televerket lämnas det beställningsbemyndigande som förordats i propositionen 1978/79: 100,
2. att riksdagen till *Televisions- och radioanläggningar* för budgetåret 1979/80 anvisar ett investeringsanslag av 84 400 000 kr.,
3. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 728 om utsändning av lokalradions program i stereo.

Stockholm den 27 februari 1979

På kulturutskottets vägnar
GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Georg Andersson (s), Per Olof Sundman (c), Tore Nilsson (m), Ingemar Leander (s), Olle Eriksson (e), Åke Green (s), Ingegärd Fränkel (fp), Tyra Johansson (s), Karl-Eric Norrby (c), Lars-Ingvar Sörenson (s), Ingrid Diesén (m), Hans Alsén (s), Kerstin Göthberg (c), Gunnar Richardson (fp) och Helge Klöver (s).

Reservationer

vid **punkten 1** (radio och television)

1. beträffande *en granskning av det sätt på vilket lokalradion utnyttjar dagstidningarnas innehåll* av Tore Nilsson (m) och Ingrid Diesen (m) som anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 19 som börjar med "Utskottet, som" och slutar med "1978/79: 437" bort ha följande lydelse:

Det sätt på vilket lokalradion utnyttjar dagstidningarnas innehåll upplevs uppenbarligen på en del håll som stötande. Utskottet delar därför motionärens uppfattning att det finns anledning att göra en närmare undersökning av de i motionen påtalade förhållandena. Utskottet finner också att det skulle vara värdefullt med en av motionären föreslagen undersökning av möjligheterna att inom ramen för gällande radiolag och avtal anförtro åt dagstidningarna att i lokalradion ansvara för program med nyhetsuppläsningar. Vad utskottet nu anfört med anledning av motionen 1978/79: 437 bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen.

dels utskottets hemställan under 13 bort ha följande lydelse:

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet med anledning av motionen 1978/79: 437 anfört om lokalradions utnyttjande av dagspressen,

2. beträffande *vissa uttalanden angående lokalradion* av Tore Nilsson (m) och Ingrid Diesen (m) som anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 21 börjar med "Utskottet delar" och på s. 22 slutar med "för regeringen" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att lokalradion har en viktig uppgift när det gäller att förmedla lokal information. De krav på utökade resurser som förs fram i motionen 1978/79: 895 och som bland annat innebär att särskilda lokalredaktioner bör upprättas på ytterligare orter kan utskottet inte biträda. Det måste anses åvila programföretagets styrelse att fördela befintliga resurser och i den mån ökade medel kan ställas till förfogande ta ställning till önskemål om en utökning av antalet lokalredaktioner eller en förstärkning av de nuvarande.

Utskottet erinrar i detta sammanhang om att även i motionen 1978/79: 905, yrkande 1 e, begärts ökade resurser för lokalradion.

I motionen 1978/79: 1861 har framhållits att Radio Stockholm ännu inte tilldelats resurser som står i rimlig proportion till verksamhetsområdets struktur och befolkningsunderlag. Utskottet är medvetet om att lokalradion i storstadsområdena kan ha särskilda problem av den art

som motionärerna angivit. Det ankommer även i detta fall på programbolagets styrelse att göra de avvägningar som bedöms lämpliga.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1978/79: 895, 1978/79: 905, yrkande 1 e, och 1978/79: 1861.

dels utskottets hemställan under 17 bort ha följande lydelse:

17. att riksdagen avslår motionerna 1978/79: 895, såvitt nu är i fråga, 1978/79: 905, yrkande 1 e, och 1978/79: 1861 angående lokalradion,

3. beträffande *medelsberäkningen* av Tore Nilsson (m), Inggård Frænkell (fp), Ingrid Diesen (m) och Gunnar Richardson (fp) som anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 23 som börjar med "Vid sin" och slutar med "mån tillgodosedda" bort ha följande lydelse:

En principiell utgångspunkt vid bedömningen av vilket belopp som för nästa budgetår bör ställas till Sveriges Radios förfogande för den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten måste enligt utskottets mening vara att samma återhållsamhet i fråga om utgiftsökningar bör iakttas som när det gäller anslag på riksstaten. Mot den bakgrunden anser utskottet inte att det finns utrymme för någon förhöjning av det belopp som i propositionen beräknats för de avgiftsfinansierade driftkostnaderna vid Sveriges Radio. Utskottet anser att de i propositionen gjorda medelsberäkningarna beträffande den avgiftsfinansierade verksamheten bör godkännas. Utskottet avstyrker alltså motionerna 1978/79: 905, yrkande 3, och 1978/79: 1296.

dels utskottets hemställan under 21 bort ha följande lydelse:

21. att riksdagen med bifall till propositionen 1978/79: 100 och med avslag på motionerna 1978/79: 905, yrkande 3, och 1978/79: 1296 godkänner den i propositionen angivna medelsberäkningen för den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten,

Särskilda yttranden

vid **punkten 1** (Radio och television)

1. beträffande *utbyggnaden av regional-TV* av Tore Nilsson (m) och Ingrid Diesen (m):

Utskottets uttalande angående utbyggnaden av regional-TV innebär ett förtydligande av förra årets riksdagsbeslut i denna fråga. Det finns enligt vår mening anledning att särskilt markera att detta uttalande inte får tas till intäkt för en fördröjning beträffande utbyggnaden av regional-TV. De sändningar som i dag finns på fyra håll i landet har rönt stor uppskattning. Det är därför önskvärt att utbyggnaden fullföljs så att sändningar som planerat kan äga rum i elva distrikt när avtalsperio-

den är slut. Smärre tidsförskjutningar kan naturligtvis uppkomma på grund av bristande ekonomiska resurser, men Sveriges TV AB måste förstå att förra årets riksdagsbeslut enligt utskottets uttalande i betänkandet 1977/78: 24 bör uppfattas som en rekommendation. Målsättningen är alltså helt klar: en utbyggnad under avtalsperioden så att vid dennas slut samtliga elva distrikt som planerat har egna regional-TV-sändningar.

2. beträffande *programverksamheten* av Tore Nilsson (m):

Riktlinjerna för radio- och TV-verksamheten har fastlagts av riksdagen så sent som år 1978. Enligt riksdagsbeslutet skall radio och TV stå i allmänhetens tjänst. Den sändningsrätt som Sveriges Radio har kräver opartiskhet och de sändande företagen har skyldighet att "i programverksamheten hävda det demokratiska statsskickets grundidéer samt principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet".

Gällande avtal ger radioföretagen rätt att avgöra hur programmen skall se ut och att i princip sända vad de önskar, men verksamheten skall garantera publiken, de betalande lyssnarna, att programmen är objektiva och att skilda intressen får utrymme. Till objektivitet i absolut mening hör att de olika medborgargrupperna i stort får sina intressen tillgodosedda. Detta kan ske utan att förhandscensur behöver förekomma och utan styrning utifrån så att alla lyssnare får en rättvis del av ett utbud som berikar livet och som motiverar deras kostnader i form av skatter och avgifter till radio och TV.

Om en sektor försummas — ett allmänt intresse, en utbredd önskan — förbises grupper, så att Sveriges Radio kan anses ha brutit avtalet. Det är ett faktum att många svenskar är besvikna inför fördelningen i programutbudet och därtill upplever hjälplöshet inför Sveriges Radios attityd mot deras klagomål och önskningar. När de förgäves vädjat om ändring, anser många att riksdagen borde tillse att bättre balans i utbudet och klar objektivitet uppnås. Detta resulterar i krav på riksdagens ledamöter.

Som exempel kan nämnas vad som anförs t. ex. i motionerna 1978/79: 898, 1310 och 1864 som bl. a. rör kyrkans önskemål om fler gudstjänster och vissa kulturella och religiösa inslag i barn- och ungdomsprogram. Både då det gäller sändningstid och innehåll har kritik framförts från det kyrkfolk, som utgör en majoritet i landet, utan positivt resultat. Glesbygdens folk och pensionärer och sjuka har önskningar om fler och välplacerade andakter.

Vad som anförs i motionen 1978/79: 436 om eder och olämpligt språk i programmen samt alkoholsedens förhållande och vissa pornografiska inslag har påtalats som en nedbrytande faktor och ett brott mot vårt sociala ansvar. Det upplevs smärtande och förvånande att Sveriges

Radio tycks intaga en annan ställning till etiska frågor än vårt folks flertal eller är oförmöget att uppfatta publikens struktur och radioavtalets innebörd.